

**การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย
สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**
**THE DEVELOPMENT OF SOLID WASTE MANAGEMENT POTENTIALITY
STRENGTHENING MODEL FOR PROFESSIONAL MAKEUP ARTIST IN
BANGKOK AND PERIMETERS**

ปองเดช กวินปถีย์¹ สุวารี ศรีบุญ² ผม่อม เชิดโกทา³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาความต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (2) เพื่อพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (3) เพื่อปฏิบัติการและประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าส่วนใหญ่มีความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ส่วนใหญ่ควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลา 9.00-18.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 65.8 ช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมควรจัดกิจกรรมในเดือนเมษายน มากที่สุด ร้อยละ 45.8 โดยผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่ต้องการเรียนรู้มีความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการเสริมสร้างความเข้าใจเนื้อหาส่วนใหญ่ต้องการให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด ร้อยละ 31.7 รองลงมาคือกิจกรรมการบรรยาย ร้อยละ 18.3 และถัดมาคือ กิจกรรมการอภิปราย ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ

2. การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีองค์ประกอบของการใช้แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่และแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2) กลุ่มผู้เรียน (3) ผู้สอน/ผู้ช่วยสอนประจำกลุ่ม (4) เนื้อหาสาระ (5) กิจกรรมการเรียนรู้การเสริมสร้างศักยภาพ (6) ระยะเวลา (7) แหล่งความรู้และสื่อการสอน (8) สภาพแวดล้อม และ (9) การวัดผลและการประเมินผล

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย; รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพ; วิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Abstract

This research had the purpose (1) to study the need to strengthen the potential of the solid waste management of professional makeup artists in Bangkok and Perimeters (2) to develop and assess the solid waste management potentiality strengthening model for professional makeup artists in Bangkok and Perimeters (3) to implement and assess the usage of the solid waste management potentiality strengthening model for professional makeup artists in Bangkok and Perimeters by comparing the knowledge and awareness before and after implementation

The research results can conclude that 1. Most professional makeup artists have a need in regards to the arranging of learning activities to strengthen the potential of the solid waste management of professional makeup artists. The majority, 65.8 percent, felt that activities should be arranged between 9.00 a.m. – 6.00 p.m. The most suitable period for arranging activities was during April, according to 45.8 percent. Professional makeup artists who wanted to learn required learning activities that would strengthen understanding of the content, with most wanting discussion activities, at 31.7 percent, then lecture activities, at 18.3 percent, and finally debate activities, at 17.5 percent respectively. 2. The development of the solid waste management potentiality strengthening model for professional makeup artists in Bangkok and Perimeters used the elements of the adult learning concept and the potentiality strengthening concept, which included the (1) purpose (2) participant (3) group trainer/assistant trainer (4) content (5) learning activities to strengthen potential (6) time period (7) source of knowledge and teaching materials (8) environment, and (9) evaluation and assessment.

Keywords : Solid Waste Management; Potentiality Strengthening Model; Professional Makeup Artist

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขยะมูลฝอยทั้งในชุมชนเมืองและท้องถื่นทุกระดับยังคงเป็นปัญหาสำคัญปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 11 ล้านตัน ในปี 2535 เป็น 14.6 ล้านตัน ในปี 2547 ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ปริมาณมูลฝอยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี ในขณะที่การจัดการขยะมูลฝอยด้วยวิธีการที่ถูกสุขลักษณะ ทำเฉพาะในเขตเทศบาลใหญ่ๆ ซึ่งพบว่าเทศบาลทั้งหมดจัดการขยะมูลฝอยได้เพียงร้อยละ 35 ขณะที่กรุงเทพมหานคร สามารถจัดการขยะมูลฝอยได้ถึงร้อยละ 85 โดยขยะมูลฝอยที่เกิดในชุมชนเมือง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 55 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งประเทศ สามารถจัดการได้เพียงร้อยละ 40 เท่านั้น ส่วนขยะมูลฝอยนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการจัดการที่ถูกหลักสุขาภิบาล สำหรับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีเพียงร้อยละ 21 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด การจัดการขยะมูลฝอยในอนาคตนั้นมีแนวโน้มว่าจะประสบกับปัญหามากยิ่งขึ้น จากการคาดการณ์ในอนาคตพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยจะเพิ่มขึ้นจากวันละ 39,225 ตัน ในปี 2545 เป็นวันละ 47,000 ตัน ในปี 2554 หรืออัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2 ต่อปี ในขณะที่รูปแบบและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยจะทำให้เกิดความยากต่อการกำจัดมากขึ้น การขาดแคลนที่ดินก่อสร้างศูนย์กำจัด และการต่อต้านของประชาชนในการก่อสร้างที่กำจัดขยะมูลฝอยมีความรุนแรงขึ้นด้วย (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2555)

ปัญหาขยะที่เกิดจากการดำรงชีพและการประกอบอาชีพ ลักษณะการดำรงชีพของประชาชน (standard of living) (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์, 2555) เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเกิดขยะมูลฝอยทั้งในด้านปริมาณและองค์ประกอบ เนื่องจากถ้า

กลุ่มประชาชนที่มีกำลังทรัพย์มากพอที่จะจับจ่ายสิ่งของได้มากก็ย่อมเป็นผลทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยมาก องค์ประกอบของมูลฝอยก็มีความแตกต่างกันได้มากมาย อาจมีทั้งมูลฝอยที่เป็นชิ้นใหญ่ เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องเสียงอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในบางชุมชนที่มีรายได้ต่ำอาจนำกลับไปซ่อมแซมแล้วนำมาใช้ประโยชน์ได้ การลดปริมาณขยะของครัวเรือนและจากการประกอบอาชีพ เช่น บรรจุภัณฑ์จากเครื่องสำอาง บรรจุภัณฑ์อาหาร เป็นต้น การคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญทำให้ปริมาณขยะในชุมชนลดน้อยลง เหลือจำนวนไม่มากนักที่จะนำไปกำจัดซึ่งจะเป็นการช่วยทำให้ประหยัดงบประมาณ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักต่อปัญหาขยะมูลฝอยของประชาชนอย่างยั่งยืนอีกด้วย สามารถนำแนวทางที่ได้จากการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้บริหารจัดการขยะชุมชนได้

การจัดการขยะมูลฝอยและสุขอนามัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้ามีความตระหนักและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้ของร่วมกันในการแต่งหน้าไม่แยกเป็นส่วนๆ ไม่ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค ก่อนนำไปให้บริการแต่งหน้า การใช้เครื่องสำอาง วัสดุ อุปกรณ์ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยทำให้มีผลกระทบเกิดโรคติดต่อเป็นวงกว้างในวิชาชีพและสังคม จากพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบให้เกิดปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น การใช้สารเคมีสำหรับวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าเกินความจำเป็น เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าเริ่มเข้าสู่สังคมวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของสังคมและในการประกอบวิชาชีพถ้าพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังคง

เหมือนเดิมอาจก่อปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาขยะมูลฝอยในวงกว้างของสังคมและชุมชนได้ ผู้ประกอบวิชาชีพวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและชุมชนที่ต้องปลูกฝังความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาหลักที่สำคัญจึงควรได้รับการส่งเสริมให้มี ความรู้ ความตระหนัก ในการประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าและผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การส่งเสริมให้มี ความรู้ ความตระหนักนั้นควรเป็นรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

ดังนั้น ในการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ให้มีความรู้ ความตระหนัก ในการจัดการขยะมูลฝอย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร โดยการวิจัยนี้นำหลักการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และช่วยเหลือดูแลผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และทำงานได้สำเร็จด้วยตนเอง คือ แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ และแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การนำรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าโดยใช้แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่และแนวคิดการ

เสริมสร้างศักยภาพ ในการพัฒนาศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า โดยเหมาะสมกับเพศ วัย และเขตที่อยู่อาศัยของกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ

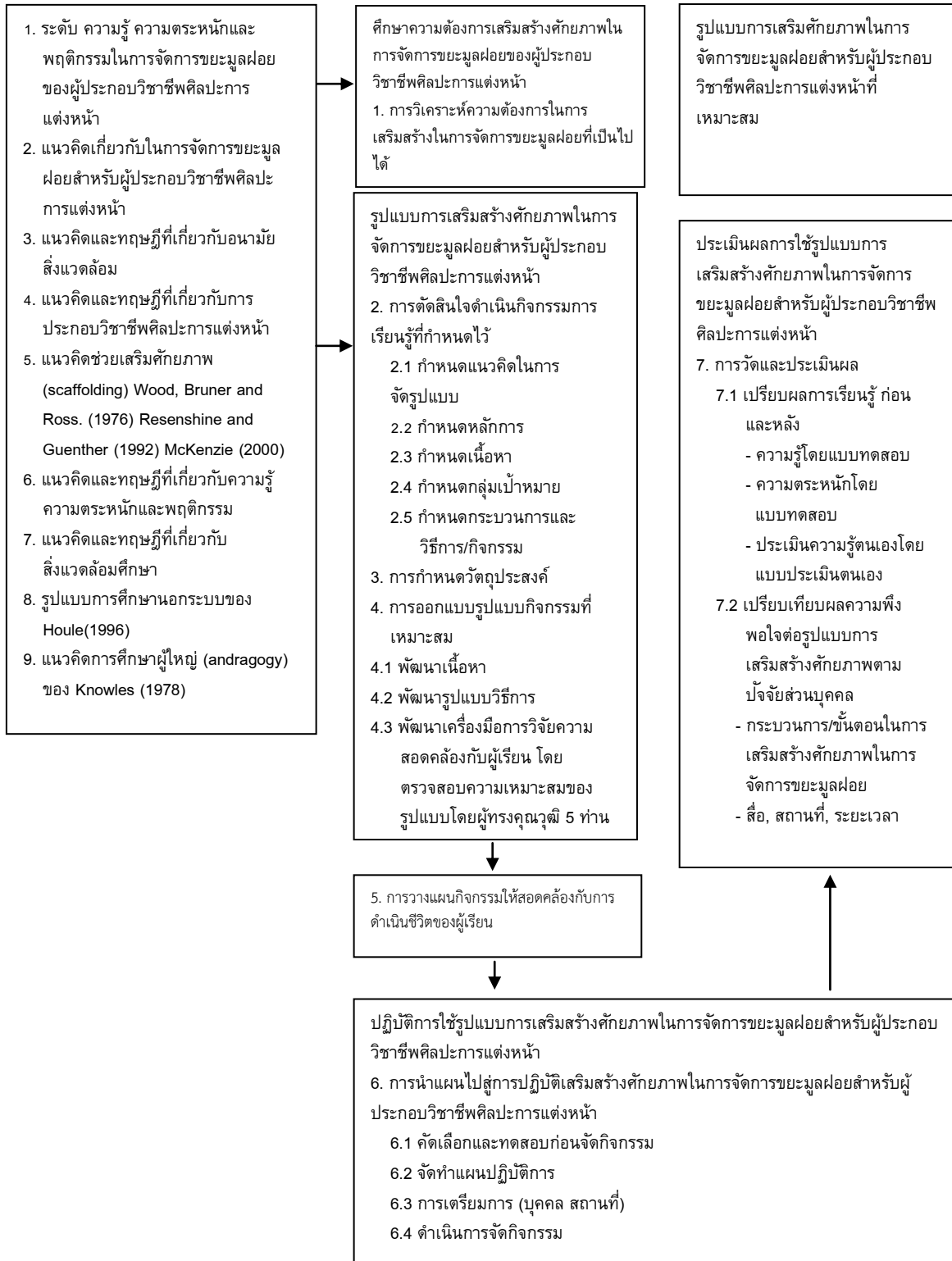
2. การนำรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าไปใช้ในการพัฒนาแบบสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ให้มีความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรม เพิ่มมากขึ้น และคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการศึกษาของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของ Houle (1972) ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อในสายวิชาชีพ เป็นการฝึกอบรมอย่างเป็นรูปแบบเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรมก่อนที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่รู้จักจบ จึงมีความเหมาะสมกับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่กำลังประกอบวิชาชีพอยู่ และผู้วิจัยได้นำแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1978) ซึ่งมีแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ โดยยึดปัญหาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ Knowles (1978) เชื่อว่า ผู้ใหญ่แต่ละคนเป็นผู้ซึ่งมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ จึงมีความต้องการและความสมารถที่จะเป็นผู้ชี้นำตนเองในการใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ในการระบุดความพร้อมที่จะเรียนของตนเอง และจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาชีวิตของตนเองได้ดี ซึ่งมีความเหมาะสมกับผู้จบการศึกษานอกระบบของโรงเรียน

หลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ที่เป็นผู้ใหญ่ และเป็นผู้ที่มีความต้องการการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและเป็นประโยชน์ โดยตรงต่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการช่วยเสริมศักยภาพ (Scaffolding) มาใช้ในการทำวิจัยเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยผู้สอนเป็นตัวอย่างให้คำอธิบาย การสาธิต ให้ความช่วยเหลือ การชี้แนะ ด้วยวิธีที่หลากหลาย และสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถมากกว่าให้การช่วยเหลือเพื่อนเรียนด้วยกัน ด้วยขั้นตอนที่ง่ายและชัดเจน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติงานได้สำเร็จด้วยตนเอง มาใช้ร่วมกันในการพัฒนารูปแบบ แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1978) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และนำประสบการณ์ของตนเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลสูงสุดต่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่นโดยในการจัดการเรียนรู้มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน การกำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นระยะๆ ซึ่งแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น มุ่งมั่นตั้งใจเรียน

ก่อให้เกิดเจตคติที่ดี และช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ทศนา แคมณี, 2552) และบูรณาการด้านเนื้อหาในการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การลดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (Source Reduction) 2) การคัดแยก (Separation) 3) การใช้ซ้ำ (Reuse) 4) การหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) 5) การกำจัด (Disposal) โดยให้ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้ามีความรู้และความตระหนักในการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ในส่วนการออกแบบกิจกรรมตามกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2544; อลงกรณ์ อินทรทนต์ และจุฑารัตน์ ชมพันธ์, 2558) เป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้การถ่ายทอดสิ่งแวดล้อมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายวิธีการสอนให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกและตระหนักในสิ่งแวดล้อมตามหลักจัดการศึกษาข้างต้น จึงเน้นให้ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีการใช้รูปแบบการสอนต่างๆ เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมติ ละคร การระดมสมอง การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของสิ่งแวดล้อมศึกษา คือ การสร้างประชากรโลกที่มีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม มีทักษะและความมุ่งมั่นที่จะลงมือกระทำ ทั้งในระดับบุคคลและกลุ่มองค์กรเพื่อดำรงไว้ หรือก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างคุณชีวิตและคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกระบวนการการศึกษาตลอดชีวิต

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาความต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2 เพื่อพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3 เพื่อปฏิบัติการและประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเปรียบเทียบความรู้ ความตระหนักก่อนและหลังการปฏิบัติการ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แบบของการวิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (research and development)

2. ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่ศึกษาสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า โรงเรียนศึกษาศิลปะและเทคนิคการแต่งหน้า มีประสบการณ์ในวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าอย่างน้อย 1 ปี ปัจจุบันกำลังประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเป็นผู้แสดงความต้องการการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 120 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่ศึกษาสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า โรงเรียนศึกษาศิลปะและเทคนิคการแต่งหน้า มีประสบการณ์ในวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าอย่างน้อย 1 ปี และปัจจุบัน

กำลังประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างโดยอาสาสมัคร (volunteer sampling) มีอาสาสมัครเข้าร่วมวิจัยและผ่านการคัดเลือก จำนวน 45 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มี 5 ชุด ได้แก่

4.1 แบบสอบถามความต้องการการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4.2 แบบทดสอบความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

4.3 แบบวัดความตระหนักการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

4.4 แบบประเมินตนเองการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

4.5 แบบประเมินกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนโรงเรียนศึกษาศิลปะและเทคนิคการแต่งหน้าเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามกลับคืน

5.3 ผู้วิจัยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า จำนวน 3 วัน

ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 4 สัปดาห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

6.2 การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือที่กำหนด ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของข้อมูล (preliminary editing) ลงรหัสข้อมูล (coding) แล้วนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดและการเติมคำในช่องว่างนั้นผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการในการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าพบว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเรียนรู้ โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก

โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำจัด (disposal) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 รองลงมาคือ การหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ถัดมาคือ การใช้ซ้ำ (reuse) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ปัญหาขยะมูลฝอย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าหรือไม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ร้อยละ 97.5 และเคยเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ร้อยละ 2.5

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามถ้ามีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ท่านคิดว่าต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ร้อยละ 100.0 โดยเหตุผลที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมโดยส่วนใหญ่เพราะ มองว่าเป็นกิจกรรมที่จำเป็น เป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ในการเรียนรู้และสามารถ

นำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนในอนาคตต่อไปได้

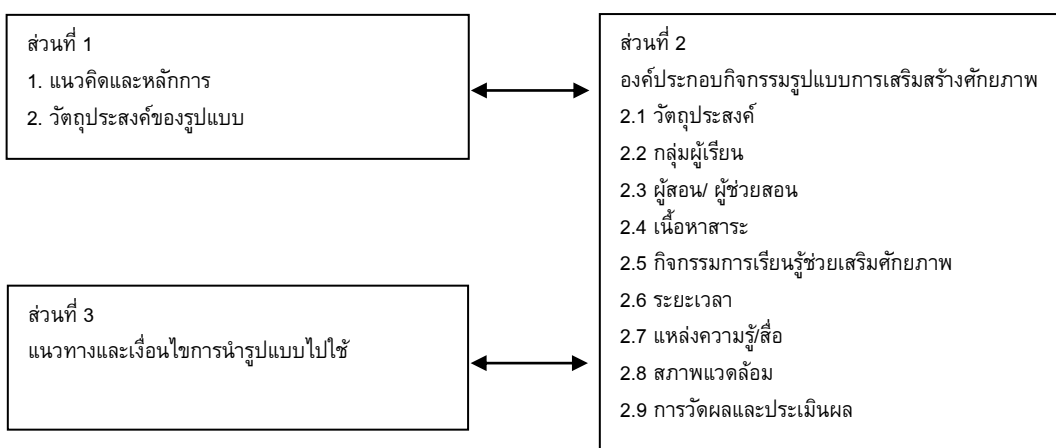
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำแนกตามระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเป็นเวลาใดพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลา 9.00-18.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 65.8 รองลงมา คือ เวลา 9.00 – 14.00 ร้อยละ 34.2 ตามลำดับ โดยเหตุผลที่ควรจัดในช่วงเวลานี้เพราะ ต้องการได้รับการเรียนรู้เต็มวัน ไม่ต้องรีบหากต้องเรียนหรือได้รับการอบรมแค่เพียงในเวลาใดเวลาหนึ่ง และหากต้องเดินทางออกมาแล้วอยากใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ทั้งวัน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการควรจัดกิจกรรมในช่วงเดือนใด จำแนกตามควรจัดกิจกรรมในช่วงเดือนใดพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในเดือนเมษายน มากที่สุด ร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ เดือนพฤษภาคม ร้อยละ 35.8 และเดือนมีนาคม ร้อยละ 18.3 ตามลำดับ โดย

เหตุผลที่ควรจัดในเดือนเมษายนเพราะ เป็นช่วงเวลาที่ไม่ใช่ช่วงเวลาของการรับงานเทคนิค การแต่งหน้า เป็นช่วงเวลาที่ม้งานแต่งงานหรืองานมงคลน้อย และส่วนใหญ่ยังเห็นว่าไม่ติดวันหยุดยาวหรือเทศกาลสำคัญต่าง ๆ อันจะทำให้ไม่สามารถเดินทางมารับการอบรมได้

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามความต้องการให้มีกิจกรรมการเรียนรู้แบบใดๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในแต่ละเนื้อหาวิชา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด ร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ กิจกรรมการบรรยาย ร้อยละ 18.3 และถัดมาคือ กิจกรรมการอภิปราย ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า

จากการนำรูปแบบไปใช้พบว่าการจัดกระบวนการรูปแบบการเสริมศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยนั้นการสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ข้อสรุปที่จะนำมาเป็นเงื่อนไขซึ่งเป็นข้อกำหนดเพื่อให้การจัดการเสริมศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนต้องมีความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ จนกระทั่งประสบความสำเร็จ ไม่ท้อถอยหรือเลิกล้มความตั้งใจเมื่อประสบปัญหาต่างๆ

2. ผู้เรียนต้องมีจำนวนที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนควรมีจำนวนไม่เกิน 40 คนและมีการแบ่งกลุ่มจำนวน 4-5 คนต่อ 1 กลุ่ม ซึ่งทำให้สามารถทำกิจกรรมและได้รับความเอาใจใส่จากผู้สอนและผู้ช่วยสอนได้อย่างทั่วถึง

3. ผู้เรียนต้องมีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าอย่างน้อย 1 ปี และกำลังประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า เพราะการเรียนรู้ตามกระบวนการการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยที่ได้พัฒนาขึ้นนี้เป็นการเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยไปพร้อมกับการประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าให้ส่วนผสมกันอย่างลงตัวของอาชีพและการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากการประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าและรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละคน

ผลการศึกษาปฏิบัติการและประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1. ข้อมูลของผู้เรียน

- 1.1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้เข้ารับการอบรม การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็น เพศหญิง ร้อยละ 89.2 และเป็น เพศชาย ร้อยละ 10.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี ร้อยละ 60.0 มีประสบการณ์การทำงานวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าส่วนใหญ่ 1-5 ปี มากที่สุด ร้อยละ 71.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 68.3 สถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดร้อยละ 65.0 สถานที่ทำงานส่วนใหญ่มีอาชีพอิสระมากที่สุด ร้อยละ 49.2 ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ร้อยละ 97.5

- 1.2 ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า โรงเรียนศึกษาศิลปะและเทคนิคการแต่งหน้า เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีอายุ 18-65 ปีและมีประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. ผลการนำรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าไปใช้

3. ผู้วิจัยนำรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าไปใช้ กับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่สำเร็จ หลักสูตรสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า โรงเรียนศึกษาศิลปะและเทคนิคการแต่งหน้า เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ได้ผลดังต่อไปนี้

- 3.1 กลุ่มผู้เรียนมีความรู้ทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยความตระหนัก

ทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าของกลุ่มผู้เรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 กลุ่มผู้เรียนมีความตระหนักทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยความตระหนักทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าของกลุ่มผู้เรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index--EI) ของการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีค่าดัชนีประสิทธิผลความรู้เท่ากับ 0.71 และ ค่าดัชนีประสิทธิผลความตระหนักเท่ากับ 0.78

การอภิปรายผล

ความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพื่อต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนใหญ่ ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมาก่อนถึงร้อยละ 90.83 และต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการ

แต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ร้อยละ 96.67 โดยส่วนใหญ่ควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลา 9.00-18.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 65.8 ช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมควรจัดกิจกรรมในเดือนเมษายน มากที่สุด ร้อยละ 45.8 โดยผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่ต้องการเรียนรู้เพื่อต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ควรใช้ในการเสริมสร้างความเข้าใจเนื้อหาส่วนใหญ่ต้องการให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด ร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ กิจกรรมการบรรยาย ร้อยละ 18.3 และถัดมาคือ กิจกรรมการอภิปราย ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ ให้สอดคล้องกับจำนวนเนื้อหาและออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าอย่างเหมาะสม และกำหนดวันและเวลาในการจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าวและสามารถประสานงานในการจัดการสถานที่ในการจัดกิจกรรมได้ เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบของการของ Houle (1972) 7 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ และ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป็นไปได้ (2) การตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (3) การกำหนดวัตถุประสงค์ (4) การออกแบบรูปแบบกิจกรรมที่มีเหมาะสม (5) การวางแผนกิจกรรมที่ให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้เรียน (6) การนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ และ (7) การวัดและการประเมินผล โดยมีองค์ประกอบของกระบวนการ 9 องค์ประกอบได้แก่ (1)

วัตถุประสงค์ (2) กลุ่มผู้เรียน (3) ผู้สอน/ผู้ช่วยสอนประจำกลุ่ม (4) เนื้อหาสาระ (5) กิจกรรมการเรียนรู้ การเสริมสร้างศักยภาพ (6) ระยะเวลา (7) แหล่งของความรู้ และสื่อการสอน (8) สภาพแวดล้อม และ (9) การวัดและการประเมินผล โดยสามารถอภิปรายแยกตามองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าให้มีความรู้ และความตระหนัก ซึ่งเกิดจากความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นรูปแบบที่จัดขึ้นจึงตอบสนองความต้องการและปัญหาของผู้เรียนได้ โดยแนวคิดของ Houle (1972) ที่กำหนดว่าวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องทำให้เกิดแรงกระตุ้นและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ประกอบด้วย (1) ความมีเหตุผลเป็นพื้นฐาน (2) สามารถปฏิบัติได้จริง ทำให้เกิดความสำนึก (3) มีหลายองค์ประกอบ (4) มีลำดับขั้นตอนที่มีชัดเจน (5) สามารถที่จะตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ต้องทำและไม่ทำได้ และ (6) เปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้ตามกาลเวลา ขึ้นอยู่กับผู้เรียนและผู้สอนที่เห็นสมควรที่จะปรับให้เหมาะสม การกำหนดวัตถุประสงค์ต้องทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ต้องเป็นสิ่งที่วัดได้โดยแบ่งวัตถุประสงค์เป็น 3 ประเภทคือ (1) วัตถุประสงค์ที่คาดหวังผลลัพธ์หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (2) วัตถุประสงค์ที่เป็นหลักเกณฑ์เพื่อชี้้นำกระบวนการ และ (3) วัตถุประสงค์ที่ส่งผลต่อการออกแบบกิจกรรมซึ่งควรที่จะพัฒนาวัตถุประสงค์ทั้งสามประเภทนี้ไปด้วยกัน

2. กลุ่มผู้เรียน ผู้เรียนการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่พัฒนาขึ้นนี้คือผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่มีอายุในช่วง 18-65 ปี และมีประสบการณ์ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าไม่น้อยกว่า 1 ปี และเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า มาแล้ว ผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่จะเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและครอบครัว มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการเรียนรู้สามารถนำประสบการณ์ของตนเองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้ซึ่งจะทำให้เป็นผลดีต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้เรียนวัยนี้จะชอบทำงานร่วมกับผู้อื่นและมองว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน

3. ผู้สอน/ผู้ช่วยสอน ในการดำเนินจัดรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก คือ ผู้สอนและผู้ช่วยสอน ต้องมีความเชี่ยวชาญมีความรู้ในวิชาที่สอน และใช้กิจกรรมช่วยการเสริมศักยภาพ ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนและผู้ช่วยสอนประจำกลุ่มต้องเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ของ Knowles (1978) และแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ (scaffolding) กล่าวคือ ผู้สอนและผู้ช่วยสอนประจำกลุ่มต้อง เป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ ช่วยเหลือสนับสนุน อำนวยความสะดวก ชี้แหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ มีการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนรู้ เป็นทั้งผู้ที่

ให้ความรู้ และเป็นผู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยการยอมรับฟังและยอมรับในการแสดงออก ทั้งด้านทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนและผู้ช่วยสอนประจำกลุ่มจึงต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติในด้านบวก มีความยืดหยุ่น อดทน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน สนับสนุนผู้เรียนให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตลอดการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จนกระทั่งผู้เรียนประสบความสำเร็จ

4. เนื้อหาสาระในการจัดการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แบ่งออกเป็น 3 หมวดการเรียนรู้ ดังนี้ (1) ความรู้ทางด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (2) ความรู้ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและปัญหา และ (3) ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ การกำหนดเนื้อหาของกิจกรรมเกิดจากความต้องการและปัญหาของผู้เรียนที่ต้องการได้รับการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ ความตระหนัก เนื้อหาสาระมีความยืดหยุ่นสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน มีลักษณะที่เอื้ออำนวยในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบกับวิชาชีพได้ และใช้ในชีวิตประจำวันการประกอบอาชีพได้จริง และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีตามที่ตนต้องการ และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเนื้อหาสาระต้องมีการจัดแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ ที่ค่อนข้างสั้นๆ แต่ต่อเนื่องกัน ซึ่งช่วยทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้เป็นอย่างดี

5. กิจกรรมการเรียนรู้การเสริมสร้างศักยภาพ (scaffolding) ในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้พัฒนาขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการตามแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ ของ Knowles (1978) และแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ (scaffolding) ของ Wood, Bruner and Ross (1976), Rosenshine and Guenther (1992); McKenzie (2000) โดยใช้วิธีการในการเรียนรู้ที่หลากหลายตามการออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่มและผู้สอน/ผู้ช่วยสอนประจำกลุ่มทำหน้าที่เป็นตัวแทนอธิบาย ช่วยเหลือ จัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ชี้แนะ แนะนำในการเรียนรู้ ทางด้านการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เกิดความสบายใกล้ธรรมชาติมีการถ่ายเทอากาศที่ดี มีกลิ่นหอมสะอาดสดชื่น และสร้างบรรยากาศการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนด้วยการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกัน สร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่อิสระสนับสนุนผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผู้เรียนไม่วิตกกังวลในการเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียน ทั้งทางด้านการเรียนรู้และปัญหาในกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยการเสริมศักยภาพ (scaffolding) ซึ่งการเรียนรู้นี้เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้กลับไปทบทวน สืบค้น ทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเรื่องภาระหน้าที่ การทำกิจกรรมต่างๆ สามารถสะท้อนความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ได้อย่างเป็นอิสระซึ่งกระบวนการทั้งหมดจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดกิจกรรมการเรียนรู้

(Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Holubec, 1994)

6. ระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้เวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง แบ่งออกเป็น 2 วัน 3 ระยะ คือ (1) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ (andragogy) ของ Knowles (1978) และแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ (scaffolding) (2) การศึกษาด้วยตนเอง ด้วยคู่มือการเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ และ (3) การนำเสนอผลการเรียนรู้โดยการนำเสนออภิปรายและการประเมินผลการนำรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการไปใช้

7. แหล่งความรู้และสื่อการสอน

7.1 แหล่งความรู้ที่นำมาใช้ในการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วยสื่อบุคคลที่เป็นผู้สอนและผู้ช่วยสอนประจำกลุ่ม ในด้านความรู้การจัดการขยะมูลฝอยแบบบูรณาการ ซึ่งผู้เรียนสามารถซักถามปัญหาที่ได้จากการฟังการบรรยาย สอบถามความรู้เพิ่มเติม ได้สะดวกและรวดเร็ว เหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ช่วยประหยัดเวลา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วและเข้าใจได้ดีขึ้น

7.2 สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริม มีความหลากหลาย เช่น คอมพิวเตอร์ คู่มือประกอบการสอน เอกสารประกอบการสอน วิดีทัศน์ รูปภาพต่างๆ มีจำนวนเพียงพอ ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและสามารถนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานที่จัดกิจกรรมได้

8. สภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ประการคือ 1. เป็นสถานที่ที่มีพื้นที่การจัดกิจกรรมที่มีทางเลือกหลากหลาย ต้องการการเคลื่อนไหวและการทำกิจกรรมกลุ่ม 2. เป็นที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเท มีความเงียบสงบ ไม่รบกวนสมาธิในการจัดกิจกรรม 3. การสร้างบรรยากาศที่มีความเป็นมิตร ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย สบายใจ ไม่มีความวิตกกังวล และเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข 4. โต๊ะ เก้าอี้ อื่นๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก 5. มีอุปกรณ์การทำกิจกรรม เช่น สื่อโสตทัศนฯ กระดาษ ปากกา กระดาน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ ดังนั้นในการจัดสภาพแวดล้อม สถานที่เรียนจึงต้องคำนึงถึงความสะดวกสบาย กว้างขวางสามารถใช้ปรับทำกิจกรรมหลายรูปแบบ มีแสงสว่างเพียงพอ สะอาด สงบ อากาศถ่ายเท มีบรรยากาศในการเรียนที่ดีเป็นธรรมชาติ

9. การวัดผลและประเมินผลในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่พัฒนาขึ้นด้วย การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และการประเมินผลหลังการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1. แบบทดสอบความรู้ ความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้า ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการพัฒนาแบบทดสอบความรู้ ความตระหนัก ที่ครอบคลุมความรู้ทางด้านการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าตามองค์ประกอบของเนื้อหาสำหรับผู้

ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าที่ผู้วิจัยจัดการประเมินผลตามแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ ในขณะที่เรียนรู้ ผู้เรียนมีการประเมินผลด้วยตนเอง ตามแบบตรวจสอบการเรียนรู้ (McKenzie, 2000) ส่งผลให้สะท้อนผลการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเป็นการประเมินผลรอบด้าน

ข้อเสนอแนะ

1 ควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยการค้นคว้าในการจัดรูปแบบการพัฒนาศักยภาพโดยใช้แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ สิ่งแวดล้อมศึกษาและแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ ในการพัฒนาความรู้ด้านอื่นๆ เพิ่มเติม อย่างต่อเนื่อง

2 ควรสนับสนุนให้สถาบันหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำเอารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยใช้แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่และแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในพัฒนาต่อยอดในการจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้

3 ควรมีการวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพศิลปะการแต่งหน้าโดยใช้แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่และแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ ในด้านอื่นๆ โดยปรับให้เหมาะสมกับเพศ วัย และเขตที่อยู่อาศัยของกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. (2555). การใช้ประโยชน์และการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนประชาชน ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2555). การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: พื้นฐานการศึกษาด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลงกรณ์ อินทรทูต และจุฑารัตน์ ชมพันธ์ (2558) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) ของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี : กรณีศึกษาบริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) วารสารดุซุญบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 5(2), 14 - 29
- Houle, C.O. 1972). *The design of education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Holubec, E. J. (1994). *New circles of learning, Cooperation in the classroom and school*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Knowles, M. S. (1978). *The adult learner: A neglected species*. Houston: Gulf.
- McKenzie, J. (2000). *Scaffolding for success*. Retrieved October 20, 2015, from <http://fno.org/dec99/scaffold.html>
- Rosenshine, B., & Guenther, J. (1992). Using scaffolds for teaching higher level cognitive strategies. In J. W. Keefe; & H. J. Walberg (Eds.), *Teaching for teaching* (pp. 35-47). Reston, VA: National Association of Secondary School Principles.
- Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). Role of tutoring in problem-solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 17(2), 89–100.